

وقتي نفقه خانواده قطع مي‌شود

مرد متاهل بودن با خودش فهرستي بلندبالا از وظيفه مي‌آورد، فهرستي که در يك طرفش همسر قرار مي‌گيرد و در طرف ديگرش فرزند و البته حلقه واسطه بين اين دو، محبت و تعهد است که اگر در وجود مرد باشد اين مجموعه را به بهترين شکل سروسامان مي‌دهد.

جام جم آنلاين: مرد متاهل بودن با خودش فهرستي بلندبالا از وظيفه مي‌آورد، فهرستي که در يك طرفش همسر قرار مي‌گيرد و در طرف ديگرش فرزند و البته حلقه واسطه بين اين دو، محبت و تعهد است که اگر در وجود مرد باشد اين مجموعه را به بهترين شکل سروسامان مي‌دهد.

قانون ما تامين مخارج زندگي همسر و فرزندان را به عهده مرد خانه مي‌داند، يعني او بايد تمام نيازهاي متعارف خانواده را تامين کند و بداند که نفقه همسرش بر مبناي شئونات خانوادگي زن، عرف و عادت ساکنان هر منطقه و وضع مالي تعيين مي‌شود و زن حق دارد اگر در اين رابطه قصوري از مرد ديد به خاطر کوتاهي در پرداخت نفقه عليه او در دادگاه شکايت کند.

البته اگرچه برخي مردها نسبت به اين مساله ابراز نارضايتي مي‌کنند و معتقدند در عصر حاضر که بسياري از زنان همپاي مردان کار مي‌کنند قوانين مربوط به نفقه بايد کمي اصلاح شود، ولي با اين حال قانون واژه‌هايي چون تمکين و نشوز را به نفع آنان پيش‌بيني کرده تا در صورت لزوم بتوانند از آنها براي رهايي از پرداخت نفقه استفاده کنند. قوانين امور خانواده مي‌گويد هرچند به محض جاري شدن عقد ازدواج، شوهر مکلف به پرداخت نفقه است، اما اين نفقه فقط به زناني تعلق مي‌گيرد که به وظايف همسري عمل کرده، حسن معاشرت داشته و در منزل شوهرانشان ساکن باشند، چون اگر زني اين خصوصيات را نداشته باشد ناشزه شناخته مي‌شود و نفقه‌اي به او تعلق نمي‌گيرد.

البته قانون در اين ميان حقوقي نيز براي زنان قائل شده به طوري که اگرچه مي‌گويد زن وظيفه دارد در خانه‌اي که همسر برايش تدارك ديده سکونت کند، اما اگر بودن با شوهر در يك منزل باعث ترس زن از ضرر بدني، مالي يا شرافتي باشد او مي‌تواند در خانه‌اي ديگر ساکن شود و تا زماني که اين وضع ادامه داشته باشد نفقه بر عهده شوهر است.

نفقه فرزندان

در اين ميان وضعيت پرداخت نفقه به فرزندان كاملا متفاوت است و همانند نفقه زن، شروط گوناگون ندارد.

طبق قانون، پرداخت نفقه به فرزندان سن معيني ندارد و تا زماني که فرزندان داراي شغل و درآمد مشخصي نباشند پدر مسوول تامين هزينه‌هاي زندگي آنان است به طوري که تا وقتي فرزند پسر مشغول تحصيل است و فرزند دختر ازدواج نکرده نفقه‌شان برعهده پدر است.

در اين ميان در بعضي خانواده‌ها پدر فوت کرده يا توانايي مالي پرداخت نفقه را ندارد که در اين صورت وظيفه پرداخت نفقه به عهده جد پدري و در صورت نبود پدر و جد پدري يا ناتواني مالي آنها اين وظيفه برعهده مادر قرار مي‌گيرد و اگر مادر زنده نباشد يا اين کار از توانش خارج باشد پرداخت نفقه به عهده جد مادري قرار مي‌گيرد.

نکته: وضعيت پرداخت نفقه به فرزندان كاملا متفاوت است و همانند نفقه زن، شروط گوناگون ندارد. طبق قانون، پرداخت نفقه به فرزندان سن معيني ندارد و تا زماني که فرزندان داراي شغل و درآمد مشخصي نباشند پدر مسوول تامين هزينه‌هاي زندگي آنان است البته ممکن است پدر و مادر فرزندی از هم جدا شده باشند و حضانت نيز بر عهده مادر باشد به طوري که پدر در صورت جلسه طلاق منزل مسكوني‌اش را به مادر و فرزندان منتقل کرده باشد و با اتکا به همين تصميم از پرداخت نفقه امتناع کند که البته قانون براي اين افراد پاسخ دارد و تکليفشان را مشخص کرده است. قانون مي‌گويد نفقه تنها شامل مسکن نيست و مسائلي چون خوراك، اثاث منزل، لباس، هزينه درمان و... را هم شامل مي‌شود. ضمن آن که پرداخت نفقه وظيفه قانوني پدر است و مادر ولايتي بر فرزندان ندارد و موضوع حضانت و سرپرستي نيز موضوعي كاملا جدا از ولايت است. اين موضوع شامل حال فرزندان که به گفته پدر از او اطاعت نمي‌کنند نيز مي‌شود چون اگر چه اطاعت نکردن فرزندان از پدر از نظر شرعي حرام است، اما موجب سقوط نفقه نمي‌شود و همچنان برعهده پدر باقي مي‌ماند.

زمانی که کار به دادگاه می‌کشد

وضعيت زن از لحاظ حقوقي در خانواده‌اي که نقش مادري و همسري در آن دارد ويژه است يعني برخلاف فرزندان که در صورت متعهد

نبودن پدر، راحت‌تر به نفقه‌شان می‌رسند زن باید نفقه پرداخت نشده‌اش را با تنظیم شکایت کیفری یا دادخواست حقوقی مطالبه کند.

در شکایت کیفری، زن شکایت خود را در يك برگ عادي شکایت می‌نویسد و به دادگاه ارائه می‌دهد و در صورتی که ادعایش ثابت شود مرد به مجازات تعزیری محکوم خواهد شد.

البته ادعای ترك نفقه از سوي مرد تنها در شرایطی می‌تواند به شکل شکایت کیفری پیگیری شود که مربوط به زمان حال باشد به طوری که اگر نفقه پرداخت نشده مربوط به گذشته باشد با ارائه دادخواست حقوقی قابل پیگیری است.

برای ارائه دادخواست حقوقی به دادگاه، زوجه باید پس از خرید دو نسخه دادخواست، خواسته خود را در آنها قید کند و چون دعوی نفقه، مالی است به میزان مبلغ مورد مطالبه، تمبر الصاق و آن را به دادگاه خانواده تقدیم کند.

زن همچنین می‌تواند در دادخواست خود هزینه دادرسی را هم مطالبه کند. اگر دادخواست زن به نتیجه رسید که او به نفقه‌هایی که طلب دارد خواهد رسید، اما اگر مرد توانایی پرداخت نداشته باشد یا نتوان به هیچ طریقی او را مجبور به پرداخت کرد یا مالی هم از او به دست نیاید که بتوان با استفاده از آن نفقه زن را پرداخت کرد، زن می‌تواند دادخواست طلاق را تنظیم کند.

مریم خباز / گروه جامعه